

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN

DET MÖJLIGA SAMBANDET MELLAN PRIVATISERING OCH KORRUPTION I TIDIGARE KOMMUNISTISKA STATER

En statistisk undersökning av 27 tidigare kommunistiska stater

Alice Edepil

Kandidatuppsats:	15 hp
Program och/eller kurs:	Examensarbete i Statsvetenskap SK1323
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	VT/2021
Handledare:	Monika Bauhr

Ord: 8945

Abstract

This statistical study explores if privatization is correlated with corruption. Previous research has shown different conclusions and results. Some research has concluded that high levels of privatization is correlated with high levels of corruption. At the same time, other research has shown the opposite, that high levels of privatization are correlated with low levels of corruption. This study aims to build onto the already existing literature, and narrows down the scope of analysis to 27 former communist countries. This study aims to answer the hypothesis “High levels of privatization are correlated with low levels of perceived corruption”, using a quantitative method. Multiple regression analyses are conducted, with data from Transparency International’s Corruption Perception Index, and privatization data from EBRD’s Transition Indicators. Furthermore, the correlation between privatization and corruption is analyzed further by adding control variables to the regression analyses. This study finds no correlation between privatization and corruption. Therefore, the study also finds no support for the hypothesis previously stated. In order for future research to attain more reliable results, more refined and improved methods must be used.

Keywords: Small scale privatization, large scale privatization, privatization, corruption, post-communist states

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 Syfte och frågeställning.....	5
1.2 Disposition	5
2. Teori och tidigare forskning	5
2.1 Vad innebär korruption.....	5
2.2 Vad innebär privatisering	6
2.3 Tidigare forskning	7
2.4 Hypotes.....	10
3. Metod	11
3.1 Operationaliseringar och data.....	11
3.2 Oberoende variabler.....	12
3.3 Beroende variabler.....	14
3.4 Kontrollvariabler.....	14
3.5 Statistisk design	16
3.6 Samband mellan privatisering och korruption.....	16
3.7 Introduktion av kontrollvariabler.....	17
3.8 Robusttest.....	18
4. Resultat	18
4.1 Det bivariata sambandet mellan privatisering och korruption samt kontrollvariabler.....	20
4.2 Robusttest.....	24
5. Analys	25
6. Diskussion	26
7. Avslutande slutsats och framtida forskning	29
Litteraturlista	31
Appendix	34

1. Inledning

Korruption är ett fenomen som undersökts under lång tid, och trots detta finns det ingen konsensus, eller ett svar på, vad som orsakar korruption och hur korruption uppkommer. Det finns inte heller en allmänt vedertagen definition av korruption. Korruption har definierats på flertalet olika sätt (Jorgensen Farrales. 2005: 1). Däremot finns det en definition som ofta används i litteraturen, då den fångar vad korruption är, i stora drag. Denna definition översätts till ungefär: missbruk av betrott offentligt ämbete för privat vinning (Ibid: 32). Trots att det inte finns något säkert svar, gällande vad som orsakar korruption, så finns det många teorier gällande möjliga orsaker till just detta. En av dessa många teorier kopplar samman privatisering och korruption (Sundaram. 2019), (Reinsburg, Stubbs, Kentikelentis & King. 2019), (Boubakri, Cosset & Smaoui. 2009). Det finns dock också de som hävdar motsatsen, att privatisering faktiskt hjälper till att minska korruptionsnivåer och motverka korruption (Koyuncu, Ozturkler & Yilmaz. 2010), (Knott & Miller. 2006).

Korruption är ett viktigt forskningsämne eftersom korruption orsakar extremt negativa mönster och leder till ytterligare negativa fenomen, världen över. Vi påverkas alla av korruption, mer eller mindre. Korruption förekommer, på olika nivåer och i olika former, i alla världens länder. Det finns dock delar av världen där nivåerna av korruption sticker ut särskilt. Ett exempel på en sådan del av världen är länder som tidigare varit kommunistiska stater. Då man undersökt tidigare kommunistiska länder i Europa har man märkt att dessa länder generellt har högre nivåer av korruption än övriga länder i Europa som inte tidigare varit kommunistiska stater (Shleifer. 1997).

Med detta i baktanke beslutar jag mig för att i denna studie fokusera på att undersöka om det finns ett samband mellan privatisering och korruption. Därtill väljer jag att fokusera studien på forna kommunistiska länder. Det är onekligen så att inte endast det faktum att dessa länder tidigare varit kommunistiska, kan förklara varför de generellt har högre korruptionsnivåer om länderna runt omkring dem. Jag misstänker att det kan finnas en koppling mellan privatisering och dessa länders höga korruptionsnivåer. Som tidigare diskuterat finns det ingen konsensus i detta ämne, och huruvida privatisering har en koppling till korruption, har besvarats mycket olika i den tidigare litteraturen. På grund av detta uppfattar jag det som att det finns en lucka i forskningen. Det finns inte tillräckligt med litteratur med en viss slutsats för att forskare ska

kunna hävda att det finns en konsensus. Det behövs mer forskning i ämnet för att förstå hur det verkligen ligger till. Finns det ett samband mellan privatisering och korruption, hur ser detta samband ut, eller finns det inget samband överhuvudtaget? Förhoppningen med denna studie är således att den ska kunna vara ett bidrag i forskningen kring privatisering och korruption, som också kan användas som en språngbräda för vidare, mer specifik och djupgående forskning, som jag tror behövs vad gäller detta ämne.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denna undersökning är att bidra till redan existerande litteratur och kunskap gällande hur omfattande privatisering förhåller sig till korruptionsnivåer i tidigare kommunistiska stater i Europa, Centralasien och Kaukasien. Den existerande litteraturen på ämnet är relativt spridd, och det finns ingen konsensus i huruvida privatisering påverkar korruptionsnivåerna eller ej, eller om privatisering minskar eller ökar korruptionsnivåerna. Den generella frågeställningen för denna studie är: Finns det ett samband mellan privatisering och korruption i tidigare kommunistiska länder. Mer specificerade problemformuleringar och deras teoretiska bakgrund presenteras mer i detalj längre fram.

1.2 Disposition

Studien startar med en genomgång av dess centrala begrepp, teori och tidigare forskning på ämnet. Efter detta presenteras den statistiska designen, följt av material som används, samt operationaliseringar. Slutligen presenteras resultaten av den statistiska analysen, följt av en diskussionsdel och slutsatser.

2. Teori och tidigare forskning

Centrala begrepp

2.1 Vad innebär korruption

Korruption är ett fenomen och ett begrepp som är mycket svårförklarad. Det verkar inte finnas en universell definition av vad korruption är och hur detta fenomen ter sig. I en stor del av litteraturen som finns publicerad om korruption finner man att författarna har svårt att definiera begreppet. Som det ser ut nu, finns där ingen enhetlig modell eller teori kring korruption, varken om vad korruption är, eller vad som orsakar eller motverkar korruption

(Jorgensen Farrales. 2005: 1). Ett faktum kring korruption som dock är allmänt vedertaget är att korruption kan existera och existerar i inom alla olika styrelseskick, i vilket land som helst och i vilken tid som helst (Jorgensen Farrales. 2005: 2). Trots att det inom litteraturen och forskningen finns så många olika typer av definitioner av korruption, som varierar beroende på olika kontexter, till exempel baserat på kulturella eller lagliga kontexter. Många av dessa olika definitioner kokas ofta ner till minsta gemensamma nämnare, åtminstone i litteratur och forskning i västvärlden. Denna ”minsta gemensamma nämnare” definitionen, som används ofta och av många är ”The misuse of public office for private gain” – som vi på svenska skulle kunna översätta till ungefär ”missbruk av betrott offentligt ämbete för privat vinning” (Ibid: 32).

Många studier har undersökt korruption, hur den kan te sig och vad som orsakar den. Det är dock mycket svårt att förstå hur korruption fungerar och varför den uppkommer. Detta beror delvis på att korruption oftast sker i hemlighet, bakom stängda dörrar, och inte offentligt. Den faktiska nivån av korruption i ett land är därtill omöjligt att helt korrekt mäta. (OECD.org. 2018). Den definition av korruption som används i denna studie är den definition som används av Transparency International. Deras definition av korruption är snarlik den mycket vanliga definitionen ”missbruk av betrott offentligt ämbete för privat vinning”, men formuleras lite annorlunda, närmare bestämt som ”missbruk av betrodd makt för privat vinning” (Transparency International. 2021).

I denna uppsats beskriver termen ”korruption” den faktiska nivån av korruption i olika länder, den beskriver istället uppfattad korruption, baserad på Corruption Perception Index (CPI) från Transparency International.

2.2 Vad innebär privatisering

Privatisering kan beskrivas som ett överförande av offentliga tjänster från statlig regi till den privata sektorn (Peña Miguel & Cuadrado-Ballesteros. 2019: 70). Starr (1988) delar in privatisering i två kategorier med olika betydelser. Den första beskriver ett skifte av aktiviteter eller funktioner från staten till den privata sektorn, eller ett skifte av produktionen av varor och tjänster från staten till den privata sektorn. Denna definition innebär att privatisering inkluderar en minskning av alla statliga reglerande funktioner samt minskning av statens utgiftsaktivitet. Den andra kategori som definieras av Starr menar att avreglering och utgiftsminskningar endast kan räknas som privatisering om de också resulterar i ett skifte av produktionen av varor och tjänster från staten till den privata sektorn. Denna definition

innebär alltså att privatisering inte nödvändigtvis resulterar i mindre statlig reglering och mindre statligt spenderande (Starr, 1988: 13-14). Privatisering kan också ses som en typ av reform som utförs med målet att förbättra effektiviteten och kvaliteten i den offentliga förvaltningen. Denna syn på privatisering kan kopplas främst till New Public Management (NPM) perspektivet (Peña Miguel & Cuadrado-Ballesteros. 2019: 70), (Steane. 1999).

Det finns olika statliga policier som kan skapa skiften från statligt ägande till privat ägande. Privatisering kan ske genom att statliga program och tjänster upphör och/eller att staten fransäger sig ansvar på vissa områden utgör en slags implicit privatisering, eftersom någon självklart måste ta över ansvaret från staten, vilket då blir privata företag. Privatisering kan också ske genom att staten säljer eller hyr ut tidigare statligt ägd mark, företag, infrastruktur etc. Staten kan också bidra till privatisering genom att istället för att producera vissa tjänster själv, betala företag för att utföra tjänster åt statens vägnar. Genom avregleringar av sådant som tidigare varit statliga monopol, där den privata sektorn får börja delta, kan man också privatisera ett samhälle (Starr. 1988: 16-17).

Privatisering har intresserat forskare under en längre tid, och mycket av den litterära debatten har handlat om att försöka förklara och förstå varför vissa regeringar valt att genomföra en privatiseringsprocess medan andra regeringar har motsatt sig olika typer av privatiseringsprogram (Peña Miguel & Cuadrado-Ballesteros. 2019: 70).

2.3 Tidigare forskning

Det finns en del tidigare studier på ämnet privatisering och korruption som menar att privatisering ökar korruptionsnivåer. Jag finner att det är lättare att, åtminstone via sökmotorer online, hitta litteratur och artiklar som menar att privatisering ökar korruptionsnivåer. Det finns ett antal anledningar till att detta kan stämma.

Sundaram (2019) menar att privatisering leder till att nya "räntor" byggs upp, och att privatiseringsprocessen i sig själv bidrar till skapandet av nya processer som hindrar försök till att motarbeta spridningen av korruption, och andra anti-korruptions ansträngningar. När tidigare statligt ägda företag, organisationer, institutioner etc, privatiseras, skapas många nya typer av korruption, särskilt när tidigare statligt anställda är involverade i privatiseringsprocessen. Tidigare statligt anställda har tillgång till mer information om de

företag, organisationer, institutioner etc, som privatiseras, och kan använda denna information till sin fördel, genom korrupta tillvägagångssätt. När privatiseringen väl är genomförd, och de företag, organisationer och institutioner som privatiserats fått nya ägare, använder sig dessa nya ägare av korrupta metoder för att exempelvis säkra sin inkomst. Detta gör de exempelvis genom mutor, särskilt till högt uppsatta statliga tjänstemän. Mutorna ges ofta för att de privata ägarna vill säkerställa sin säkerhet och position, men också för att få speciell behandling och kunna undgå regler, lagar, etc, för egen vinning. För att kort sammanfatta denna motivering av privatiseringens koppling till korruption, privatiseringsprocesser ger upphov till många möjligheter, särskilt för tidigare statligt anställda, att köpa sig till makt. När de väl åtagit sig själva ägandet av nyligen privatiserade firmor etc, börjar de muta statliga tjänstemän, eller på andra korrupta sätt erhålla speciell behandling från staten, så att de kan styra sina företag för privat vinning. Man kan beskriva detta som en ond cirkel, privatisering ger möjligheter för korrupt beteende, samtidigt som privatisering också minskar statens makt. Statens minskade makt ger i sin tur möjligheter till korrupt beteende, och på så sätt ökar korruptionen ytterligare (Sundaram. 2019). Reinsburg, Stubbs, Kentikelentis & King (2019) menar också att denna teori stämmer, men de lägger till att tidigare statligt anställda inte bara använder sin kunskap och den information de har om staten för att kunna köpa de företag som privatiseras, men de använder också sina statliga kontakter för att erhålla de företag som privatiseras. Detta gör att andra, som möjligtvis hade gjort ett bättre jobb med de privatiserade företagen, och skött dessa på ett mindre korrupt sätt, har en betydligt mindre chans att få möjligheten till att köpa företagen eller delar av företagen, när de privatiseras, eftersom de inte har några informella statliga kontakter, som tidigare statligt anställda har.

Reinsburg et al menar också att det faktum att tidigare statligt anställda mutar eller på andra sätt använder sina statliga kontakter, hjälper till att minska statlig makt. Detta sker eftersom de statligt anställda som mottagit mutor vill mörka sina korrupta handlingar, och därför aktivt försöker förminska den statliga makten, just för att det är staten som är deras arbetsgivare, och därför också är de som undersöker möjlig korruption inom sina institutioner och organisationer, etc. De tillägger även att ökad korruption minskar initiativen för människor att gå emot korruption och för människor att vara ärliga. Detta späder på korruptionen ytterligare (Reinsburg, Stubbs, Kentikelentis & King. 2019: 2-3). Privatiseringsprocesser anses även extra mottagliga för korrupt beteende när de sköts av statligt anställda som tidigare varit ansvariga för vad de nu hjälper till att privatisera (Ibid: 4).

Boubakri, Cosset & Smaoui (2009) kommer, i en studie bestående av 37 utvecklingsländer, fram till att storskalig privatisering ökar korruption.

Trots att litteratur som visar upp privatiseringens koppling till korruption så utgår denna studie från hypotesen att privatisering minskar eller åtminstone inte ökar korruptionsnivåerna. Alltså utgår denna studie att det finns ett positivt samband mellan privatisering och låga korruptionsnivåer. Hypotesen blir då som följer: Det finns ett samband mellan höga nivåer av privatisering och låga nivåer av uppfattad korruption. Nedan följer en sammanfattning kring aktörer samt litteratur som hävdar att just detta stämmer.

De som förespråkar privatisering som något positivt menar ofta att det finns ekonomiska, finansiella och politiska fördelar med att privatisera statligt ägda företag eller den offentliga förvaltningen, och att stater som privatiseras mår bra av det (Peña Miguel & Cuadrado-Ballesteros, 2019: 70. Gonzalo, Pina & Torres, 2003). De som förespråkar privatisering är många, men några av de mest framstående aktörerna som ställer sig positivt till privatisering är IMF (Internationella Valutafonden) och Världsbanken (WBG). IMF är en organisation vars mål är att upprätthålla det internationella monetära systemet. En av IMF:s främsta funktioner är att låna ut pengar till stater vars ekonomi går dåligt. Därtill skapar organisationen också särskilda "åtgärdsprogram" för varje land som lånar pengar från dem. Dessa åtgärdsprogram detaljerar åtgärder som IMF anser att detta land borde genomföra för att stärka sin ekonomi. Dessa åtgärder finansieras genom lånet från IMF, och vidare finansiering för staten i fråga vilar på måttet att utföra åtgärderna effektivt, och enligt IMF:s planering. Lån ges alltså ut av IMF på villkoret att landet i fråga följer organisationens agenda (IMF, 2021). Länder som har lånat från IMF och som fått hjälp av organisationen har efter mottagen hjälp privatiserats mer än andra länder, även i jämförelse med länder som inte mottagit organisationens hjälp (Brune, Garrett & Kogut. 2004: 197).

Världsbankens villkor relaterar, som IMF:s, också till privatisering till stor del. En studie gjord av Alexander (2009) visar att 19% av Världsbankens villkor för att få ett lån eller resurshjälp från organisationen, mellan 2006 och 2008, relaterade till olika typer av privatisering (Alexander. 2009: 4).

Wolf & Gurgen (2002) beskriver IMF:s involvering i ett antal post-kommunistiska staters utveckling efter kommunismens fall. De analyserar vad IMF:s åtgärdsprogram innehöll för

dessa stater, och listar ett antal åtgärder som sammanfattar reformerna de rekommenderade dessa stater att genomföra. En åtgärd som syns i åtgärdsprogrammen för alla dessa stater är privatisering, omstrukturering eller avveckling av den offentliga förvaltningen (Wolf & Gurgun, 2002: 554). Policyerna som skapades av IMF för att främja privatisering i dessa stater hade som målsättning att hjälpa till att minska korruption genom att förändra miljön där korruption ofta framstår (Ibid: 557). Trots att IMF och Världsbanken indirekt framhäver privatisering som ett sätt att minska eller tackla korruption, så hävdar andra att denna tanke inte stämmer och att organisationerna, men särskilt IMF, har fel i att deras åtgärdsprogram skulle kunna hjälpa till att minska korruptionsnivåerna i de länder som mottar deras finansiella assistans. IMF:s krav på låneländerna att privatisera den offentliga förvaltningen har enligt studien "Statistical analysis of International Monetary Fund (IMF) conditionalities on 141 developing countries from 1982 to 2014" lett till att försök att motverka korruption har underminerats och att korruptionsnivåerna istället har ökat. Detta syns i synnerhet bland länder i Latinamerika, subsahariska Afrika och Ostasien, som mottagit hjälp från IMF mellan år 1982 och 2014 (Jomo Kwame Sundaram. 2019).

Det är dock inte bara IMF, Världsbanken och andra internationella institutioner som tror att privatisering motverkar eller minskar korruptionsnivåer. Det finns många vetenskapliga artiklar som menar att privatisering generellt, eller vissa typer av privatisering har en positiv effekt på korruptionsnivåer, generellt eller på specifika typer av korruption. Koyuncu, Ozturkler & Yilmaz undersöker privatiseringens effekt på korruptionsnivåer i 27 länder med övergångsekonomier, och identifierar en negativ korrelation mellan privatisering och korruption. De kommer därför fram till slutsatsen att privatisering kan användas i övergångsekonomier för att motverka korruption eller för att minska korruptionsnivåerna, men att det är oklart om samma negativa korrelation mellan privatisering och korruption gäller i länder som befinner sig i en annan ekonomisk situation (Koyuncu, Ozturkler & Yilmaz. 2010: 281-282). Även teorin kallad principal agent theory pekar på att privatisering minskar korruption, om den offentliga förvaltningen avvecklas genom privatisering och ersätts med privata företag (Knott & Miller. 2006: 227)

2.4 Hypotes

Denna studie presenterar endast en hypotes, som tillsammans med den generella frågeställningen utgör huvudfokus för denna studie samt de statistiska undersökningar som

genomförs. Hypotesen lyder: Det finns ett samband mellan höga nivåer av privatisering och låga nivåer av uppfattad korruption.

3. Metod

Studien använder sig av en statistisk metod för att undersöka det möjliga sambandet mellan privatisering och korruption i forna kommunistiska länder. Analyserna i denna studie är främst regressionsanalyser, men därtill läggs även korrelationsanalyser och spridningsdiagram till i metoden, för att tydliggöra sambandet variablerna emellan. Syftet med dessa analyser är att försöka förstå om det finns ett samband (positivt eller negativt) mellan privatisering och korruption, eller om där inte finns ett samband. Studien ämnar alltså inte förstå varför detta samband möjligen finns eller vad för effekt privatisering kan ha på korruption. Nedan följer mer detaljerade beskrivningar av variabler och data som kommer att användas i undersökningen, samt en tydligare förklaring av den statistiska designen.

Det finns både fördelar och nackdelar vad gäller användningen av en statistisk analysmodell i en undersökning. Den första fördelen är att det i en statistisk analys blir tydligt vad som undersöks. Redan existerande data kan inte förändras, och resultaten som kommer ur en statistisk analys, och i detta fall särskilt ur regressionsanalyser, är opartiska och innehåller inga åsikter och inga vinklingar. Nackdelar med den statistiska analysmodellen är att resultaten av dessa undersökningar blir relativt statiska. De kan förklara om det finns ett samband mellan olika variabler, men inte varför eller hur. För att förstå frågor som varför eller hur, räcker inte en statistisk undersökning till. För att kunna besvara sådana frågor krävs istället en användning av kvantitativa analysmodeller, som är mer tolkande i sin natur.

3.1 Operationaliseringar och data

Samtliga analyser i denna studie görs av 27 tidigare kommunistiska stater belägna i Europa, Centralasien och Kaukasien. Nedan presenteras dessa länder och vilka kommunistiska stater de tidigare tillhörde.

Land	Tidigare kommunistisk stat	Land	Tidigare kommunistisk stat
Albanien	Socialistiska folkrepubliken Albanien	Polen	Folkrepubliken Polen
Armenien	Sovjetunionen	Rumänien	Socialistiska republiken Rumänien
Azerbajdzjan	Sovjetunionen	Ryssland	Sovjetunionen
Bosnien och Hercegovina	Jugoslavien	Serbien	Jugoslavien
Bulgarien	Folkrepubliken Bulgarien	Slovakien	Tjeckoslovakien
Estland	Sovjetunionen	Slovenien	Jugoslavien
Georgien	Sovjetunionen	Tadzjikistan	Sovjetunionen
Kazakstan	Sovjetunionen	Tjeckien	Tjeckoslovakien
Kroatien	Jugoslavien	Turkmenistan	Sovjetunionen
Lettland	Sovjetunionen	Ukraina	Sovjetunionen
Litauen	Sovjetunionen	Ungern	Folkrepubliken Ungern
Montenegro	Jugoslavien	Uzbekistan	Sovjetunionen
Moldavien	Sovjetunionen	Vitryssland (Belarus)	Sovjetunionen
Nordmakedonien	Jugoslavien		

Samtliga analyser i denna studie utförs med hjälp av ett antal variabler, beroende och oberoende variabler samt möjliga kontrollvariabler. De analyser som genomförs är regressionsanalyser, korrelationsanalyser. Därtill presenteras också spridningsdiagram över de beroende och oberoende variablerna, med förhoppningen att den visuella presentationen av sambandet det underlätta läsningen och förståelsen för sambandet.

3.2 Oberoende variabler

Den oberoende variabeln, privatisering, operationaliseras genom två variabler från "Transition Indicators" från EBRD (European Bank for Reconstruction and Development). Denna data täcker åren 1989-2014. Indikatorerna i datasetet som kommer användas för att definiera den oberoende variabeln, följer nedan:

Large-scale privatisation (Storskalig privatisering):

Storskalig privatisering värderas i originaldatan med hjälp av en skala som går från 1-4+ (4+ skrivs som 4.33 i datasetet). Jag väljer dock att omprogrammera datan. 4+ kodas istället som 5.

1 innebär ytterst lite privat ägande. Ingen omfattande/massprivatiseringsplan finns.

2 innebär att en omfattande plan för massprivatisering finns, att den är redo att implementeras, samt att vissa försäljningar (som ingår i planen) till den privata sektorn utförts.

3 innebär att mer än 25% av alla storskaliga företagstillgångar är privatägda eller under en process att bli privatägda (då staten avsagt sig sin äganderätt över dessa företag). Möjligtvis finns där olösta problem och frågor gällande hur dessa företag bör eller skall styras i privat ägo.

4 innebär att mer än 50% av statliga företag samt statliga gårdstillgångar är privatägda, och framsteg gällande hur dessa företag skall styras har gjorts.

5 innebär att mer än 75% av statliga företag är privatägda och att det inom dessa företag finns en välfungerande företagsstyrning. Denna definition ligger i linje med en typisk standard och ett typiskt utförande för avancerade industriella ekonomier (EBRD. 2021:

<https://www.ebrd.com/transition-indicators-history>).

Small-scale privatisation (Småskalig privatisering)

Småskalig privatisering värderas med hjälp av en skala från 1-4+ där 4+ återigen skrivs som 4.33 i datasetet. Som för den storskaliga privatiseringen kodas detta dock om och 4+ kodas istället som 5.

1 innebär små framsteg.

2 innebär att en betydande andel har privatiserats.

3 innebär att det finns en omfattande plan som snart är redo att implementeras.

4 innebär en komplett privatisering av små företag som därmed också innehar omsättbara äganderätter.

5 innebär inget statligt ägande av små företag, och att där finns en effektiv handel med mark. Denna definition är i linje med en typisk standard och ett typiskt utförande för avancerade industriella ekonomier (EBRD. 2021: <https://www.ebrd.com/transition-indicators-history>)

I detta dataset finns ytterligare två indikatorer, som indikerar övergång till en industrialiserad marknadsekonomi. Dessa indikatorer är: "Trade and Forex system" och "Competition Policy". Dessa indikatorer indikerar ej privatisering, men de indikerar som sagt andra typer av övergångsprocesser mot en industrialiserad marknadsekonomi. Dessa indikatorer kommer att användas som kontrollvariabler i regressionsanalyserna, tillsammans med två andra variabler.

I regressionsanalyserna, för den oberoende variabeln, används data från år 2007. År 2007 väljs ut på grund av att data för Tjeckien inte finns tillgängligt i datasetet efter detta år, fram till år 2014, vilket också är det sista året i datasetet. Tjeckien hade kunnat uteslutas ur undersökningen, men beslutet togs att istället inkludera Tjeckien och utgå från 2007 års data.

3.3 Beroende variabler

Den beroende variabeln i denna studie är korruption. Det finns ett antal olika index och dataset som mäter korruption, och de alla mäter korruption på lite olika sätt, samt innehåller data för olika länder. I denna studie används CPI (Corruption Perception Index) från Transparency International som den beroende variabeln korruption. Anledningen till att CPI väljs över andra korruptionsindex och dataset över korruption beror dels på att CPI faktiskt presenterar data över de länder som denna studie undersöker. En del index fokuserar på utvecklingsländer och en del på OECD länder. Trots att dessa index må vara bra mätinstrument, så uteslöts de på grund av att de inte presenterade data över alla de länder som jag har för avsikt att undersöka i denna studie. CPI valdes därmed för att kvantifiera den beroende variabeln korruption. I valet av CPI var även en viktig faktor att CPI presenterar data över alla länder i denna studie, från år 2007. Det finns även en del andra välanvända index, som skulle kunnat användas, dessa är exempelvis ICRG Corruption Index och WBGI Control of Corruption.

CPI datan från 2007 beskriver korruption i offentlig sektor i 180 länder baserat på åsiktsundersökningar med 14 experter på ämnet. Indexet rankar alla länder mellan 0 och 10, där 0 representerar höga nivåer av uppfattad korruption och 10 representerar låga nivåer av uppfattad korruption (Transparency International. 2021).

3.4 Kontrollvariabler

Två variabler från EBRD "Transition Indicators" används som kontrollvariabler. Dessa är "Trade and Forex system" samt "Competition Policy". Dessa variabler värderas på en skala från 1 till 4+ där 4+ i datan skrivs som 4.33.

Trade and Forex system:

1 innebär utbredda import- och/eller exportkontroller, alternativt mycket begränsad tillgång till utländsk handel/valuta

2 innebär någon typ av liberalisering av import- och/eller exportkontroller. Nästan full bytesbalans, men med en valutastyrning som inte är totalt transparent, eventuellt med flera existerande valutakurser.

3 innebär ett avlägsnande av nästan alla administrativa och kvantitativa import- och exportrestriktioner. Nästan full bytesbalans.

4 innebär ett avlägsnande av alla kvantitativa och administrativa import- och exportrestriktioner (förutom jordbruk) och alla betydande exporttullar. obetydligt direkt deltagande i export och import av ministerier och statligt ägda handelsföretag; ingen större olikhet i tullar för varor och tjänster som inte är jordbruksprodukter; fullständig och löpande kontokonvertering.

4+ innebär att standarden och prestandanormer för avancerade industriella ekonomier är nådd, vilket innebär avlägsnande av de flesta tullhinder, samt medlemskap i WTO.

Competition policy:

1 innebär ingen konkurrenslagstiftning och institutioner.

2 innebär att det finns konkurrenspolitisk lagstiftning och inrättade institutioner, viss minskning av ingångsbegränsningar eller verkställighetsåtgärder för dominerande företag

3 innebär att en del verkställighetsåtgärder för att minska missbruk av marknadsstyrka och för att främja en konkurrens/tävlingsinriktad miljö, inklusive uppdelningar av dominerande konglomerat. Avsevärd minskning av ingångsbegränsningar.

4 innebär Betydande verkställighetsåtgärder för att minska missbruk av marknadsstyrka och för att främja en konkurrens/tävlingsinriktad miljö.

4+ innebär att standarden och prestandan som är typisk för avancerade industriella ekonomier är nådd, vilket innebär att där finns en effektiv tillämpning av konkurrenspolitiken; obegränsat inträde till de flesta marknader

Därtill används två variabler från Quality of Government (QoG) standard dataset. Dessa variabler är: "Revised Combined Polity Score", samt "GDP per capita (current \$)".

Revised Combined Polity Score:

Denna variabel mäter demokrati och autokrati. Skalan varierar från +10 till -10, där +10 innebär att landet är mycket demokratiskt, medan -10 betyder att landet är mycket autokratiskt.

GDP per capita (current \$):

BNP per capita innebär bruttonationalprodukten dividerat med befolkningsantalet.

Bruttonationalprodukt är summan av bruttomervärde av alla inhemska producenter i ekonomin plus eventuella produktskatter, och minus eventuella subventioner som inte ingår i produktens värde. Datan presenteras i nuvarande värde av amerikanska dollar.

3.5 Statistisk design

3.6 Samband mellan privatisering och korrruption

Den första analysen testar sambandet mellan privatisering och korrruption. Denna analys genomförs genom två regressionsanalyser.

De två oberoende variablerna, storskalig och småskalig privatisering, testas var för sig, mot den beroende variabeln korrruption. Detta görs på grund av att trots att storskalig och småskalig privatisering båda är variabler som beskriver privatisering, så är de ändå olika och beskriver olika typer av privatisering. Därför slås inte variablerna ihop, utan testas var för sig

Därefter utförs ytterligare en regressionsanalys, denna gång för att undersöka om det finns ett samband mellan småskalig privatisering och korrruption. Denna analys genomförs, återigen, för att undersöka huruvida det positiva eller negativa sambandet mellan dessa två variabler är starkare eller svagare än sambandet eller icke sambandet mellan privatisering, då båda variabler används, och korrruption, samt det positiva eller negativa sambandet mellan storskalig privatisering och korrruption.

Dessa regressionsanalyser genomförs på grund av att privatisering ofta delas upp i storskalig samt småskalig privatisering. Datan från EBRD, som privatiseringsvariablerna är tagna från, gör som bekant också denna uppdelning. För att förstå huruvida det finns ett samband mellan privatisering och korrruption, och om det är positivt eller negativt, finner jag det viktigt att också undersöka om olika typer av privatisering (i detta fall småskalig samt storskalig privatisering) har olika starka eller svaga samband till korrptionsnivåerna i de länder som ingår i analysen.

3.7 Introducering av kontrollvariabler

Introduceringen av kontrollvariablerna adderas till regressionsanalyser efter att det bivarita sambandet undersökts, och kontrollvariabler sedan adderas en åt gången. Kontrollvariablerna introduceras in i regressionsanalyserna mellan storskalig privatisering och korruption, respektive småskalig privatisering och korruption. De båda privatiseringsvariablerna testas ej tillsammans utan istället var för sig. Detta görs på grund av att endast undersöka sambandet mellan privatisering och korruption, inte ger ett tillförlitligt resultat. Att två variabler visar upp ett samband, vare sig det är positivt eller negativt, innebär inte nödvändigtvis att sambandet är tillförlitligt eller att det faktiskt stämmer in på verkligheten. Det kan också vara så att ett samband mellan två variabler beror på ett annat fenomen, och att variablerna som undersökts inte alls har ett samband, eller att sambandet är mer negativt eller mer positivt än vad undersökningen visar. Sådana nyanser kan man fånga genom att addera kontrollvariabler. De kontrollvariabler som adderas i denna studie är sådana som ofta går hand i hand med privatisering, eller sådana som ofta kopplas ihop med korruption.

Variablerna från EBRD, "Trade and Forex system" samt "Competition Policy, finner man i samma dataset som variablerna som i denna studie används för att operationalisera den oberoende variabeln. Dessa variabler visar upp utveckling, "transitionsindikatorer", mot en industrialiserad marknadsekonomi. Kanske är det inte privatisering som påverkar korruptionsnivåer, kanske är det andra processer i utvecklingen mot ett industrialiserat marknadssamhälle. Dessa kontrollvariabler ämnar undersöka just detta.

Resterande kontrollvariabler, som är tagna från QoG Standard datasetet, "Revised Combined Polity Score" samt "GDP per capita (current \$)", används på grund av mina egna misstankar om att demokrati/diktatur samt BNP per capita kan förklara olika korruptionsnivåer. Variabeln "Revised Combined Polity Score" beskriver i princip hur demokratiskt alternativt inte demokratiskt ett land är. Det är mycket möjligt att demokrati/diktatur skulle kunna påverka korruptionsnivåerna. Variabeln "GDP per capita (current \$)" används på grund av att god ekonomi tidigare kopplats ihop med låga korruptionsnivåer.

I samtliga analyser där variabeln Revised Combined Polity Score (ppolity2) finns med, analyseras endast 25 länder, då Bosnien & Hercegovina, samt Nordmakedonien inte finns att tillgå i datamängden för denna variabel. Detta borde dock inte påverka resultatet märkbart då båda dessa länder inte är utstickare i sambandet (baserat på spridningsdiagrammen som

tidigare presenterats). Hade något av dessa länder stuckit ut från det kurvlinjära sambandet hade det varit anledning att misstänka att detta kunnat påverka resultaten i kommande regressionsanalyser.

Det är också viktigt att förtydliga, för att resultatet inte skall missförstås, att korruptionsvariabeln (corrup) är baserad på data från CPI, där 1 innebär mycket uppfattad korruption, och 10 innebär lite uppfattad korruption. Ett positivt samband mellan privatisering och korruption betyder alltså i detta fall att det finns ett samband mellan privatisering och låga uppfattade korruptionsnivåer, inte det motsatta.

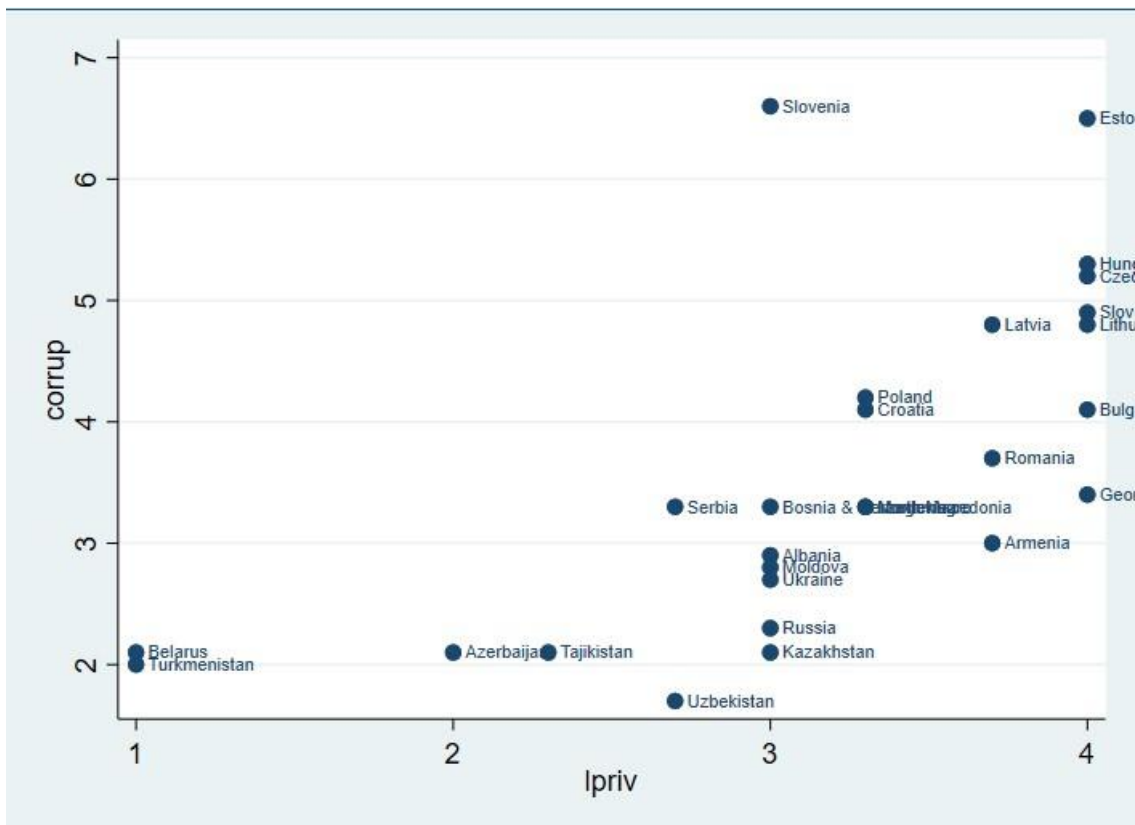
3.8 Robusttest

Till sist testas det möjliga sambandet mellan den oberoende och beroende variabeln med hjälp av ett sorts robusttest. Det finns många olika sätt att utföra robusttest, men jag väljer att hålla testet relativt enkelt. För att utesluta att det möjliga sambandet drivs av ett eller ett fåtal länder i undersökningen, tas helt enkelt utstickarna, rent statistiskt, bort ur analysen. I detta fall är dessa länder Slovenien och Uzbekistan. Att dessa länder är statistiska utstickare baserar jag på det spridningsdiagram som presenteras i resultatdelen nedan, där det går att se att dessa länder avviker från det kurvlinjära sambandet som jag i dessa diagram identifierar.

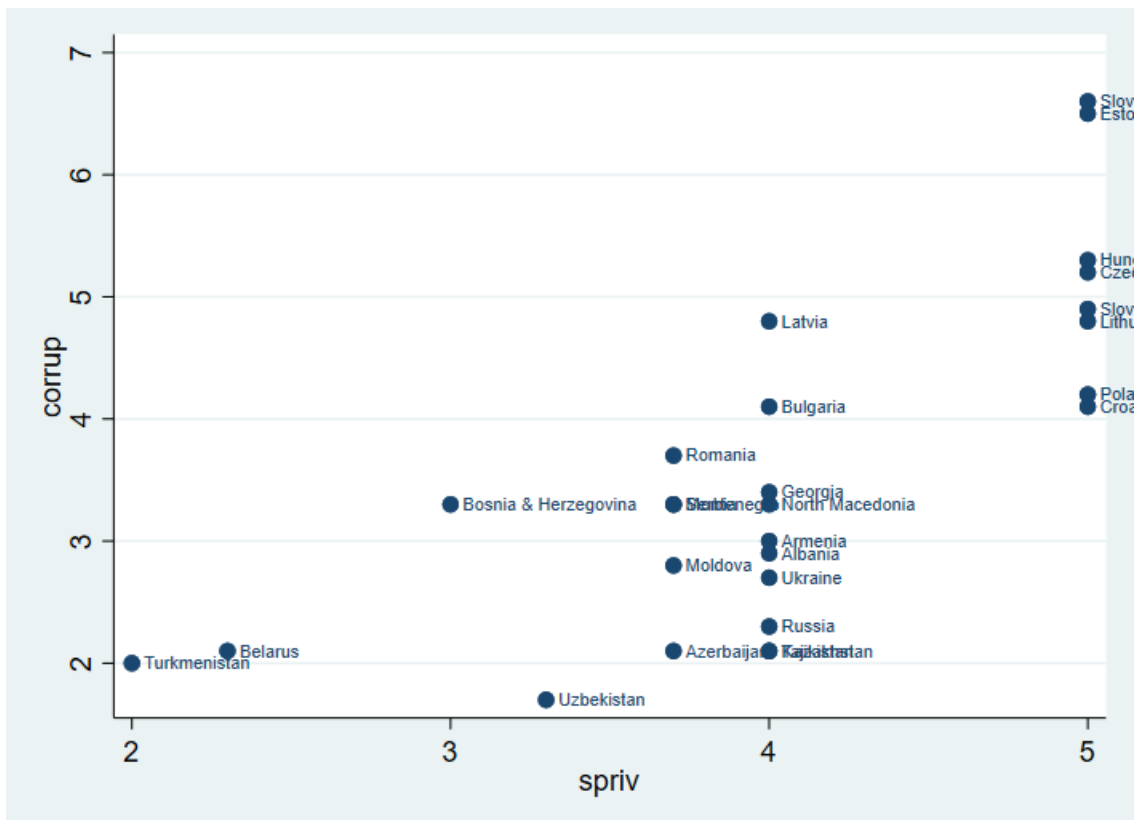
4. Resultat

Innan resultaten av regressionsanalyserna presenteras nedan presenteras två spridningsdiagram, för att tydligt illustrera hur sambandet mellan storskalig/småskalig privatisering och korruption ser ut, samt vart varje enskilt land placeras i diagrammet.

Storskalig privatisering och korruption

Småskalig privatisering och korruption

Båda dessa spridningsdiagram, över storskalig samt småskalig privatisering, och korrupktion, verkar visa upp ett kurvlinjärt samband. Sambandet kan alltså vara icke-linjärt. Detta är dock svårt att bekräfta eftersom sambandet inte är alldeles för tydligt. Detta beror delvis på att urvalet av länder (27 stycken) inte är ett särskilt stort urval, och att man därför bör vara mer försiktig i slutsatsdragningen.

4.1 Det bivariata sambandet mellan privatisering och korrupktion samt kontrollvariabler

Tabellerna presenterade nedan visar resultatet av ett antal regressionsanalyser där det bivariata sambandet kontrolleras först, och kontrollvariabler sedan adderas en åt gången.

Kontrollvariablerna introduceras in i regressionsanalyserna mellan storskalig privatisering och korrupktion, respektive småskalig privatisering och korrupktion. De båda privatiseringsvariablerna testas ej tillsammans utan istället var för sig.

Tabell A1

Denna tabell visar fem regressionsanalyser. I samtliga analyser är korrupktionens (uppfattad) den beroende variabeln. Den första regressionstabellen i modell (1) innefattar bara korrupktionens variabeln som beroende variabel, samt storskalig privatisering som oberoende variabel. Därefter syns ytterligare fyra (2-5) regressionsanalyser. I modell två (2) finns en kontrollvariabel adderad, i modell tre (3) finns två kontrollvariabler adderade, och så fortsätter kontrollvariabler att adderas en och en i modellerna.

	(Modell 1)	(Modell 2)	(Modell 3)	(Modell 4)	(Modell 5)
	corrup	corrup	corrup	corrup	corrup
lpriv	1.069*** (0.247)	0.511** (0.143)	0.382 (0.185)	0.326 (0.236)	0.183 (0.240)
gdpdol		0.000163*** (0.0000192)	0.000143*** (0.0000266)	0.000143*** (0.0000271)	0.000136*** (0.0000269)
comppol			0.355 (0.327)	0.327 (0.341)	0.342 (0.331)
tradefor				0.0868 (0.219)	-0.124 (0.236)
ppolity2					0.0535 (0.0287)
_cons	0.213 (0.804)	0.660 (0.415)	0.366 (0.494)	0.276 (0.552)	1.270 (0.764)

<i>N</i>	27	27	27	27	25
<i>R</i> ²	0.428	0.856	0.863	0.864	0.890
adj. <i>R</i> ²	0.405	0.844	0.845	0.839	0.862

Standard errors in parentheses

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

I denna tabell går det att se att det verkar som att det finns ett positivt samband mellan privatisering och lägre korruption. B-koefficienten visar att för varje steg upp på privatiseringsskalan så ökar korruptionsvariabeln (där höga nummer innebär låg korruption) 1.069 steg. Detta innebär att för varje steg upp på privatiseringsskalan, sjunker korruptionen med 1.069. Genom att titta stjärnorna som finns tillagda intill värdet för B-koefficienten kan vi också se att sambandet är statistiskt signifikant på högsta nivån ($p < 0.001$). Ett R^2 värde på 0.428 visar på ett starkt samband variablerna emellan. Detta värde tolkas som att 42.8% av variationen i korruptionsnivåer kan förklaras med variationen i nivå av privatisering. Att detta värde är så pass högt är självklart ett intressant resultat, men det betyder inte nödvändigtvis att resultatet faktiskt stämmer överens med verkligheten. För att undersöka saken närmare kommer kontrollvariabler att kontrolleras.

I modell 2 har kontrollvariabeln GDP per capita lagts till, och med detta förändras utfallet. Sambandet svagare än i modell 1, men det är dock fortfarande positivt (0.551). Sambandet är därtill också fortfarande statistiskt signifikant (** $p < 0.01$), även om den statistiska signifikansen är något lägre än i modell 1. R^2 värdet ökar markant i modell 2, till 0.856, vilket i teorin innebär att 85.6% av variansen i den beroende variabeln uppfattad korruption, kan förklaras med hjälp av variablerna storskalig privatisering och GDP per capita. Detta är ett mycket högt värde.

Vidare till modell 3, där sambandet återigen kontrolleras för variabeln GDP per capita (current \$) samt Competition Policy. R^2 värdet (0.863) ligger fortfarande på ungefär samma nivå som i modell 2, men sambandet är inte längre signifikant. Sambandet är också svagare i jämförelse med både modell 1 och 2, trots att det fortfarande är ett positivt samband (0.382).

Resultatet från modell 4 är mycket likt resultatet från modell 3. Sambandet är fortfarande positivt (0.326), men inte heller i denna modell är detta samband signifikant. R^2 värdet har inte heller förändrats mycket, och är i denna modell 0.864.

I modell 5 förblir sambandet positivt, men det försvagas ytterligare och är nu endast svagt positivt (0.183). Sambandet är återigen inte signifikant. R^2 värdet liknar R^2 värdena i tidigare modeller, och ligger på 0.890.

Det initiala positiva sambandet mellan storskalig privatisering och (låg) uppfattad korruption, som var relativt starkt, visar sig, under kontroll för fyra kontrollvariabler, vara svagt i jämförelse och därtill också icke statistiskt signifikant.

Tabell A2

Denna tabell visar fem regressionsanalyser. I samtliga analyser är korruptions (uppfattad) den beroende variabeln. Den första regressionstabellen i analysen (1) innefattar bara korruptionsvariabeln som beroende variabel, samt småskalig privatisering som oberoende variabel. Därefter syns ytterligare sex (2-5) regressionsanalyser. I analys två (2) finns en kontrollvariabel adderad, i analys tre (3) finns två kontrollvariabler adderade, och så fortsätter kontrollvariabler att adderas en och en i analyserna.

	(Modell 1) corrup	(Modell 2) corrup	(Modell 3) corrup	(Modell 4) corrup	(Modell 5) corrup
spriv	1.254*** (0.226)	0.385 (0.218)	0.0600 (0.252)	-0.204 (0.292)	-0.101 (0.298)
gdpdol		0.000159*** (0.0000284)	0.000131*** (0.0000294)	0.000148*** (0.0000302)	0.000137*** (0.0000293)
comppol			0.740* (0.340)	0.576 (0.343)	0.462 (0.329)
tradefor				0.352 (0.217)	-0.0107 (0.257)
ppolity2					0.0601* (0.0276)
_cons	-1.488 (0.931)	0.746 (0.744)	0.494 (0.701)	0.476 (0.677)	1.495 (0.852)
<i>N</i>	27	27	27	27	25
R^2	0.551	0.805	0.838	0.856	0.888
adj. R^2	0.533	0.789	0.817	0.829	0.858

Standard errors in parentheses

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

I modell 1 syns det bivariata sambandet mellan småskalig privatisering och uppfattad korruption. Sambandet är positivt (1.254) vilket indikerar att högre värden av privatisering innebär högre värden av uppfattad korruption, vilket i denna fall innebär lägre nivåer av korruption. Sambandet är också statistiskt signifikant på högsta nivån ($***p < 0.001$). R^2 värdet är 0.551, vilket i teorin innebär att 55.1% av variansen i den beroende variabeln kan förklaras genom variation i den oberoende variabeln. Detta R^2 värde högre än R^2 värdet i tabell A1, modell 1, så det är ett relativt högt R^2 värdet relativt stort, och absolut fortfarande relevant.

I modell 2 är sambandet fortfarande positivt, men det blir mycket svagare (0.385). Till skillnad från tabell A1, där sambandet mellan oberoende och beroende variabel var fortsatt statistiskt signifikant under kontroll för kontrollvariabeln GDP per capita, så är inte sambandet i modell 2 statistiskt signifikant i denna tabell. Kontrollvariabeln GDP per capita har ett mycket högt förklaringsvärde gentemot den beroende variabeln uppfattad korruption. Detta kan vi förstå genom att tita på R^2 värdet, som ökar mycket, till 0.856.

I modell 3 är sambandet fortfarande positivt, men det är mycket svagt (0.0600). Inte heller i denna modell är sambandet statistiskt signifikant. R^2 värdet är fortsatt högt, 0.838.

I modell 4 blir sambandet istället negativt, -0.204. Sambandet är inte heller i denna modell statistiskt signifikant. R^2 värdet är återigen högt, 0.856.

Modell 5 fortsätter på samma spår, och är också negativt (-0.101). Inte heller i denna modell är sambandet statistiskt signifikant. R^2 värdet ökar ytterligare lite till, till 0.888. I denna modell är Revised Combined Polity Score (ppolity2) adderat som en kontrollvariabel, och endast 25 länder ingår i analysen.

4.2 Robusttest

Tabell B1

	(Modell 1) corrup	(Modell 2) corrup
lpriv	1.062*** (0.193)	
spriv		1.093*** (0.219)
_cons	0.162 (0.634)	-0.876 (0.898)
<i>N</i>	25	25
<i>R</i> ²	0.568	0.521
adj. <i>R</i> ²	0.549	0.500

Standard errors in parentheses

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

I denna tabell har länderna Slovenien och Uzbekistan tagits ur analysen, under kontroll för de bivariata sambanden mellan storskalig privatisering/småskalig privatisering och upplevd korruption. Modell 1 undersöks sambandet mellan storskalig privatisering och korruption. Sambandet är positivt (1.062) vilket är en marginal skillnad från sambandet i originalanalysen. Sambandet är också statistiskt signifikant på högsta nivån (***) $p < 0.001$), vilket innebär att det är lika statistiskt signifikant som i originalsambandet. R^2 värdet går upp från originalsambandet mellan storskalig privatisering och korruption, presenterat i tabell A1, modell 1. R^2 värdet förändras från 0.428 i originalsambandet till 0.568 i detta robusttest. Det sker alltså en del förändringar i sambandet mellan storskalig privatisering och uppfattad korruption i denna robusttest, men dessa förändringar är inte stora nog för att det ska uppfattas som ett misslyckat robusttest.

I modell 2 syns sambandet mellan småskalig privatisering och uppfattad korruption. Sambandet är som originalsambandet, som syns i tabell A2, modell 1, ett positivt samband (1.093). Det är statistiskt signifikant på den mittersta nivån (***) $p < 0.001$), vilket innebär att detta samband ligger på samma statistiska signifikansnivå som originalsambandet variablerna emellan. R^2 värdet är 0.521, vilket är något lägre än i originalsambandet där R^2 värdet är 0.551.

Det finns alltså en del förändringar i sambanden mellan båda dessa modeller och deras originalsamband. Dock anser jag inte dessa förändringar motivera till att sambandet skulle vara alltför spuriöst och endast vila på särskilda utstickare.

5. Analys

Syftet med denna studie har varit att undersöka huruvida det finns ett samband mellan privatisering, både storskalig och småskalig, och uppfattad korruption, i 27 tidigare kommunistiska stater. Utefter detta syfte och efter en genomgång av tidigare forskning, formulerades en hypotes: ”Det finns ett samband mellan höga nivåer av privatisering och låga nivåer av uppfattad korruption”. Samtliga analyser i denna studie har ämnat besvara denna hypotes.

Först och främst undersöktes hypotesen genom två regressionsanalyser (Tabell A1: Modell 1 samt Tabell A2: Modell 1) som visade det bivariata sambandet mellan storskalig/småskalig privatisering och uppfattad korruption. Tabell A1, modell 1 visade det bivariata sambandet mellan storskalig privatisering och uppfattad korruption. Detta samband visade sig vara relativt starkt positivt (1.069), och även statistiskt signifikant på den högsta nivån (** $p < 0.001$). R^2 värdet för detta samband var 0.428, vilket i teorin innebär att 42.8% av variationen i den beroende variabeln (uppfattad korruption) kan förklaras med hjälp av den oberoende variabeln (storskalig privatisering). Detta R^2 värde är högt, men inte så högt att det verkar orimligt att det skulle kunna stämma överens med verkligheten. Tabell A2, modell 2, visade det bivariata sambandet mellan småskalig privatisering och uppfattad korruption. Detta samband var återigen, relativt starkt positivt (1.254). Sambandet var statistiskt signifikant på den mittersta nivån (** $p < 0.001$) och R^2 värdet var 0.551, vilket i teorin innebär att 55.1% av variationen i den beroende variabeln (uppfattad korruption) kan förklaras med hjälp av den oberoende variabeln (småskalig privatisering). Då vi endast analyserar det bivariata sambandet mellan storskalig/småskalig privatisering och uppfattad korruption är sambandet relativt robust och också relevant på grund av att R^2 värdet är så pass högt i båda analysmodellerna. Men, detta förändrades då kontrollvariablerna adderades i regressionsanalyserna.

I tabell A1, modell 2, då kontrollvariabeln GDP per capita (current \$) adderats, var sambandet mellan den beroende (uppfattad korruption) och den oberoende variabeln (storskalig privatisering) fortfarande positivt (0.511) och därtill också statistiskt signifikant.

Kontrollvariabeln GDP per capita (current \$) visade sig vara en mycket stark kontrollvariabel, med tanke på hur mycket R^2 värdet ökade då denna variabel adderades. R^2 värdet ökade från 0.428 i modell 1 och till 0.856 i modell 2. Att sambandet mellan den oberoende och beroende variabeln i denna modell fortfarande är relativt starkt positivt samt statistiskt signifikant visar på svaga indikatorer att det möjligen finns ett samband dessa variabler emellan. GDP per capita är en variabel som ofta används som kontrollvariabel då denna tenderar att ofta kunna förklara variationer i variabler så som exempelvis korruption, demokrati, jämställdhet etc (källa). Att sambandet mellan storskalig privatisering och uppfattad korruption fortfarande är statistiskt signifikant under kontroll för variabeln GDP per capita är på grund av detta ett relativt imponerande resultat. Det förändrar dock inte det faktum att sambandet inte behåller sin signifikans under kontroll för resterande kontrollvariabler.

Tabell A2 visade ej upp några sådana statistiskt intressanta resultat som jag anser att tabell A1, modell 2 visade upp. Under kontrollen för kontrollvariablerna blev sambandet mellan oberoende och beroende variabel snabbt mycket mindre positivt, och i de två sista modellerna (4 & 5) också negativt.

De positiva, statistiskt signifikanta sambanden mellan privatisering och uppfattad korruption blir alltså statistiskt insignifikanta i både tabell A1 (storskalig privatisering och uppfattad korruption) samt modell A2 (småskalig privatisering och uppfattad korruption) under analys för kontrollvariabler. Detta innebär att denna studie finner att det inte finns något samband mellan privatisering och uppfattad korruption. Detta innebär därtill att studiens hypotes: 'Det finns ett samband mellan höga nivåer av privatisering och låga nivåer av uppfattad korruption', inte kan bevisas.

6. Diskussion

Denna kvantitativa studie har visat att det inte finns något samband mellan privatisering (både storskalig och småskalig) och uppfattad korruption, i 27 utvalda, tidigare kommunistiska stater. Detta resultat innebär dock inte att det inte finns något samband mellan privatisering och korruption i verkligheten, eller att tidigare studier som uppfattat samband mellan dessa

fenomen är inkorrekta. Resultatet av denna studie innebär endast att det inte finns några bevis för ett samband, som är statistiskt signifikant, mellan privatisering och uppfattad korruption, i de 27 analyserade tidigare kommunistiska staterna. Detta resultat påverkas inte bara av de analyserade länderna, men också av variablerna som används i denna studie. Det finns multipla index och dataset som presenterar data över nivåer av privatisering och nivåer av korruption av olika slag.

Som tidigare diskuterat är korruption ett fenomen som inte bara är svårförståeligt och komplext men också ett fenomen som är svårt att definiera. Det finns en mängd olika definitioner av vad korruption innebär, och olika definitioner av korruption används således även då index skapas och data skapas för att beskriva nivåer av korruption. Det finns även skillnader i vilken typ av korruption olika data beskriver. Transparency Internationals CPI (Corruption Perception Index) som används som korruptionsvariabeln i denna studie, presenterar generell uppfattad korruption. Operationaliseringen av korruption i denna studie kan därför ses som problematisk, alternativt allt för simplificerad. För att fånga upp nyanser i korruption tror jag att korruption egentligen borde operationaliseras på flera, mer konkreta och specifika sätt. Utmaningen hade då varit att finna data som matchar dessa specifika definitioner av korruption. Jag hade svårt att hitta data som jag ansåg skulle matcha mer konkreta definitioner av fenomenet korruption. På grund av detta valde jag att använda mig av en mer generell definition av korruption och använda mig av CPI för att operationalisera korruption i den statistiska analysen. Det finns flertalet exempel på data som mäter korruption, men anledningen till att jag valde att använda mig av CPI var just på grund av hur de definierar korruption samt att inte alla de 27 länder jag ämnat ha med i analysen fanns tillgängliga i en del andra dataset som mäter korruption.

Hade variabeln korruption operationaliserats annorlunda, med hjälp av andra index/dataset så är det möjligt att resultaten av regressionsanalyserna hade varit tydligare. Det samma gäller operationaliseringen av privatisering. Jag tror att det är viktigt att uppmärksamma och förstå att vad denna studie har undersökt och vad de flesta statistiska studier undersöker är just samband mellan olika variabler. Dessa variabler försöker självklart att mäta verkligheten, men vi kan inte vara säkra på att data alltid stämmer överens med verkligheten. CPI, som i denna studie används för att operationalisera korruption (detta gäller dock också andra dataset/index som mäter korruption), mäter inte faktisk korruption, den mäter uppfattad korruption. Detta är inte unikt för just CPI. Faktum är att korruption inte går att mäta, just eftersom korruption inte

är något som skyltas med. Det sker i skymundan, bakom kulisserna, och hur kan man med säkerhet mäta nivåer av något man inte kan se? Det går uppenbarligen inte, så just därför är uppfattad korruption det bästa man kan mäta för att få en slags uppfattning av vad de riktiga korruptionsnivåerna skulle kunna vara. Poängen här är att det skulle kunna finnas ett samband mellan privatisering och korruption i verkligheten, det är mycket möjligt att det är så. Men när just dessa variabler analyserats så finns det inget samband mellan storskalig/småskalig privatisering och uppfattad korruption.

Problematiken med operationalisering ligger inte endast i operationaliseringen av korruption. Det finns även möjliga problem med operationaliseringen av privatisering. I denna studie har privatisering operationaliserats genom två variabler, storskalig privatisering och småskalig privatisering. Sanningen är dock att dessa två variabler omöjligen kan fånga upp all typ av privatisering som skett i verkligheten. Det är svårt att kvantifiera privatisering ner till nummer, och det finns även privatisering som inte nödvändigtvis kan placeras in i antingen storskalig eller småskalig privatisering. Operationaliseringsproblemet gäller alltså inte bara korruptionsvariabeln, men också privatiseringsvariablerna.

Trots att denna studie inte fann något samband mellan dessa variabler så finns det studier som funnit samband mellan privatisering och korruption. Så, varför finner denna studie inget samband? Detta beror på vilken data som valts för att operationalisera variablerna, hur variablerna har operationaliserats, vilka länder som ingått i analysen, vilka kontrollvariabler som använts etc. Just eftersom andra studier funnit samband mellan privatisering och korruption så är det också en möjlighet att denna studie, och det möjliga sambandet mellan variablerna i denna studie föll på urvalet som användes. 27 länder användes i denna studie, vilket inte låter som litet antal länder, men i statistiska analyser är det ett litet antal. Det kan vara så att sambandet kanske skulle hållit om denna studie använde 100 eller 180 länder i analysen, att sambandet helt enkelt är för spuriöst när endast 27 länder analyseras, men att sambandet finns i andra länder också, och att det faktiskt kanske stämmer ändå. Dock kan jag inte säga att detta stämmer heller, men det är en möjlighet.

En annan möjlighet som kan förklara varför sambandet mellan både småskalig privatisering och korruption, samt storskalig privatisering och korruption, försvann under kontroll för andra variabler, är att variablerna möjligtvis är för starkt korrelerade med varandra. Detta är en möjlighet särskilt mellan korruptionsvariabeln och kontrollvariablerna Competition Policy

samt GDP per capita (current \$). Korrelationen mellan korruptionsvariabeln och Competition Policy variabeln är 0.8294 och korrelationen mellan korruptionsvariabeln mellan GDP per capita (current \$) är 0.8887. Detta innebär att dessa variabler är väldigt starkt korrelerade med varandra (en perfekt positiv korrelation har värdet 1 och ett helt icke existerande samband har värdet 0). Att dessa variabler är så starkt korrelerade till den beroende variabeln, korruption, kan ha gjort att kontrollvariablerna ”åt upp” det bivariata sambandet mellan privatisering och korruption. Utöver den starka korrelationen mellan korruptionsvariabeln och dessa kontrollvariabler, är även privatiseringsvariablerna relativt starkt korrelerade med majoriteten av kontrollvariablerna (exakta korrelationsmått går att finna i appendix). Dessa relativt starka korrelationer variablerna emellan kan mycket väl ha påverkat sambandet mellan de beroende och oberoende variablerna i analyserna, då det kontrollerades för resterande variabler.

7. Avslutande slutsats och framtida forskning

Den avslutande slutsatsen för denna studie blir att det inte finns något samband mellan varken storskalig privatisering och uppfattad korruption, eller småskalig privatisering och uppfattad korruption. Det finns därför inte heller något stöd för studiens hypotes: ”Det finns ett samband mellan höga nivåer av privatisering och låga nivåer av uppfattad korruption”.

Framtida forskning på området bör fokusera på att operationalisera variablerna privatisering och korruption mer detaljerat än vad denna studie haft möjlighet att göra. Jag tror även att detta forskningsområde skulle kunna utvecklas ytterligare genom mer kvalitativ forskning, då jag misstänker att det är svårt att fånga korruptionsnivåer i statistisk data. Därtill tror jag att kvalitativ forskning skulle kunna hjälpa till att utveckla forskningsområdet ytterligare på grund av att det är lättare att finna detaljer och nyanser i olika fenomen med hjälp av kvalitativa metoder, än vad det är att finna sådana detaljer med hjälp av statistiska, kvantitativa metoder. Korruption är ett mycket komplext och svårförstått problem, så jag anser också att framtida forskning bör tackla hur korruption kan definieras och undersökas på bästa sätt för att förstå nyanserna i fenomenet. Framtida forskning kring privatisering hade också gjort gott i att mer utförligt undersöka dess negativa och positiva effekter, och dess möjliga samband med korruption. Här tror jag också att kvalitativa studier kan vara en bättre metod att använda än statistiska, kvantitativa studier. Återigen är anledningen att jag tror att det är alldeles för svårt att genom statistiska, kvantitativa studier, komma åt vad privatisering

verkligen är och hur det påverkar andra fenomen. För att sammanfatta, jag tycker att det finns alldeles för lite studier, särskilt om vad korruption är, och hur fenomenet bäst bör definieras och hur vi kan förstå det. Detsamma gäller, möjligtvis på en lägre nivå, fenomenet privatisering. Om det inte finns en bred, grundläggande förståelse för dessa begrepp och fenomen, särskilt korruption, så blir det även svårt att undersöka dessa fenomen statistiskt med hjälp av existerande data. Jag tycker därför också att framtida forskning bör fokusera på att förfina definitioner av variabler och hur statistik kvantifieras i index och andra statistiska samlingar. Dessa typer av forskning kommer att gynna statistiska undersökningar och dessa studiers möjligheter att framställa trovärdiga och tydliga resultat.

Litteraturlista

- Alexander (2009). "Policy Conditions Attached to World Bank-Financed Program Operations: Implications for Open Government in Developing Countries". Hämtad 2021-04-12 från: www.academia.edu/14460591/Policy_Conditions_Attached_to_World_Bank
- Brune, Garrett & Kogut (2004). "The International Monetary Fund and the Global Spread of Privatization". *IMF Staff Papers*. Volume 51 (2).
- Boubakri, Cosset & Smaoui. 2009. "Does Privatization Foster Changes in the Quality of Legal Institutions?" *The Journal of Financial Research*. 22 (2): 169–197.
- European Bank for Reconstruction and development EBRD (2021). "Transition indicators methodology 1989-2014". Hämtad 2021-04-24 från <https://www.ebrd.com/transition-indicators-history>
- Gonzalo, Pina, & Torres. (2003) "Objectives, Techniques and Valuation of State-Owned Companies in Privatization Processes." *Public Management Review* 5 (2): 177–196. DOI: 10.1080/1461667032000066408
- International Monetary Fund. (2021). "The IMF at a Glance". Hämtad 2021-04-12 från: <https://www.imf.org/en/About/Factsheets/IMF-at-a-Glance>
- Jorgensen Farrales. (2005). "What is Corruption? A History of Corruption Studies and the Great Definitions Debate". *University of California, San Diego*. Hämtad 2021-05-21 från: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1739962
- Knott & Miller. (2006). "SOCIAL WELFARE, CORRUPTION AND CREDIBILITY: Public management's role in economic development". *Public Management Review* 8 (2): 227 – 252 DOI: 10.1080/14719030600587455

Koyuncu, Ozturkler & Yilmaz. (2010). "Privatization and corruption in transition economies: a panel study". *Journal of Economic Policy Reform* 13 (3): 277-284. DOI: 10.1080/17487870.2010.503099

OECD.org. (2018). "Income Inequality And The Level Of Corruption In Europe: Specifics Of Post-Communist Countries". Hämtad 2021-05-07 från: <https://www.oecd.org/corruption/integrity-forum/academic-papers/Basna.pdf>

Peña Miguel & Cuadrado-Ballesteros. (2019). Is privatization related to corruption? An empirical analysis of European countries, *Public Management Review*, 21:1, 69-95, DOI: 10.1080/14719037.2018.1444192

Reinsberg, Stubbs, Kentikelenis & King. (2019). "Bad governance: How privatization increases corruption in the developing world". *Regulation & Governance* 14 (1). DOI: 10.1111/rego.12265

Shleifer. (1997). "Government in transition". *European Economic Review*: 355-410

Starr. (1988). "The Meaning of Privatization." *Yale Law and Policy Review* 6 (1): 6-41

Steane. (1999). "Public Management Developments in Australia and New Zealand." *Public Management: An International Journal of Research and Theory* 1 (1): 133-142. doi:10.1080/14719037800000008.

Sundaram (2019). "Privatization Increases Corruption". Inter Press Service. Hämtad 2021-04-12 från: <http://www.ipsnews.net/2019/07/privatization-increases-corruption/>

Transparency International. (2021). "Corruption Perception Index". Hämtad 2021-04-25 från: <https://www.transparency.org/en/cpi/2007>

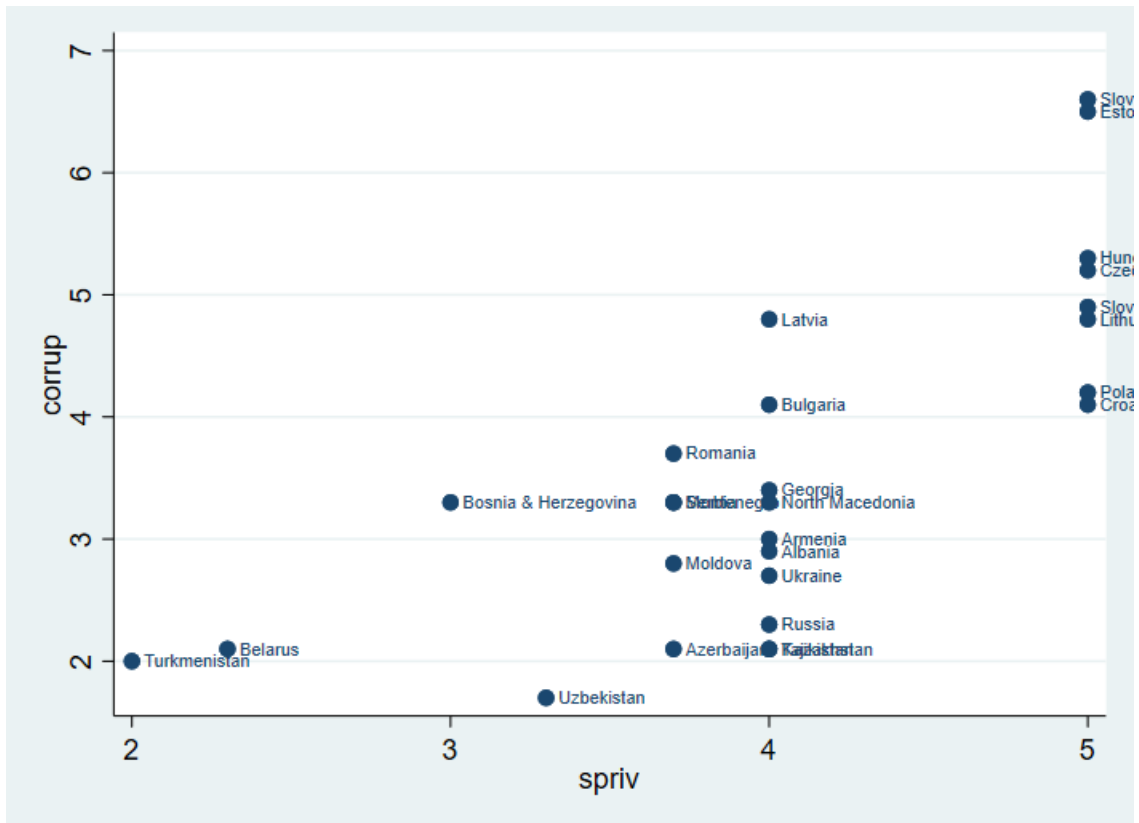
Transparency International. (2021). "What is corruption?". Hämtad 2021-05-05 från: <https://www.transparency.org/en/what-is-corruption>

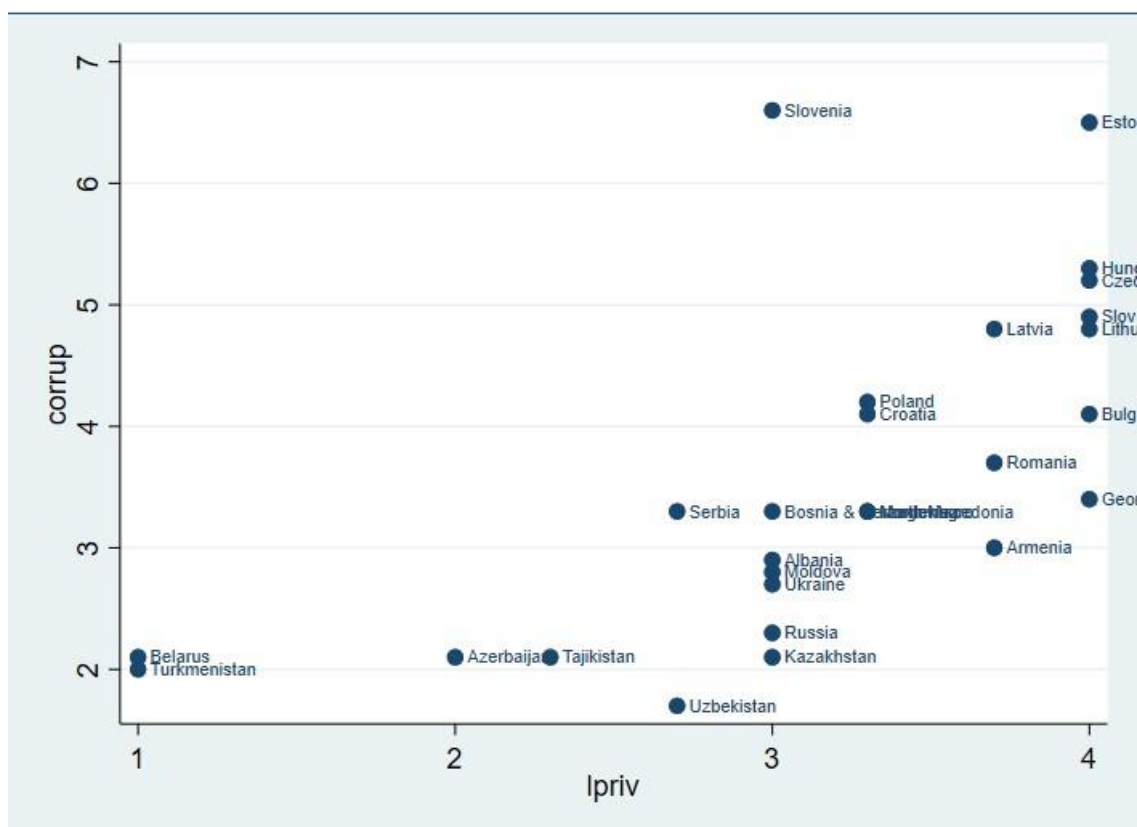
Wolf & Gurgun. (2002). Kapitel 19 “Improving Governance and Fighting Corruption in the Baltic and CIS Countries: The Role of the IMF” i “Governance, Corruption & Economic Performance” av Abed & Gupta. Washington D.C. *International Monetary Fund*

Appendix

Spridningsdiagram över uppfattad korruption och småskalig privatisering

Spridningsdiagram över uppfattad korruption och storskalig privatisering

Regressionsanalys från tabell A1

Storskalig privatisering och korruption + kontrollvariabler

Source	SS	df	MS	Number of obs	=	25
Model	42.4521748	5	8.49043497	F(5, 19)	=	30.86
Residual	5.22782633	19	.275148754	Prob > F	=	0.0000
Total	47.6800012	24	1.98666672	R-squared	=	0.8904
				Adj R-squared	=	0.8615
				Root MSE	=	.52455

corrup	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
lpriv	.1827963	.2402389	0.76	0.456	-.3200294 .6856221
gdpdol	.0001361	.0000269	5.05	0.000	.0000797 .0001925
comppol	.3419888	.3310977	1.03	0.315	-.3510067 1.034984
tradefor	-.1241361	.2359271	-0.53	0.605	-.6179372 .3696651
ppolity2	.0534743	.0287392	1.86	0.078	-.0066775 .113626
_cons	1.269972	.7637449	1.66	0.113	-.3285646 2.868508

Regressionsanalys från tabell A2

Småskalig privatisering och korruption + kontrollvariabler

Source	SS	df	MS	Number of obs	=	25
Model	42.3249573	5	8.46499147	F(5, 19)	=	30.03
Residual	5.35504385	19	.281844413	Prob > F	=	0.0000
Total	47.6800012	24	1.98666672	R-squared	=	0.8877
				Adj R-squared	=	0.8581
				Root MSE	=	.53089

corrup	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
spriv	-.1005567	.2980448	-0.34	0.740	-.7243717	.5232582
gdpdol	.0001366	.0000293	4.66	0.000	.0000752	.000198
comppol	.4622628	.329221	1.40	0.176	-.2268046	1.15133
tradefor	-.0106614	.2571561	-0.04	0.967	-.5488953	.5275725
ppolity2	.0601058	.0276329	2.18	0.042	.0022694	.1179421
_cons	1.495143	.8516558	1.76	0.095	-.2873931	3.277679

Robusttest regressionsanalystabell B1

Storskalig privatisering/småskalig privatisering samt korruption. Borttagna länder Slovenien och Uzbekistan

Source	SS	df	MS	Number of obs	=	25
Model	19.9431269	1	19.9431269	F(1, 23)	=	30.19
Residual	15.191275	23	.660490219	Prob > F	=	0.0000
Total	35.134402	24	1.46393341	R-squared	=	0.5676
				Adj R-squared	=	0.5488
				Root MSE	=	.81271

corrup	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
lpriv	1.062364	.1933348	5.49	0.000	.6624207	1.462308
_cons	.1621807	.6344327	0.26	0.801	-1.150243	1.474605

Source	SS	df	MS	Number of obs	=	25
Model	18.3079284	1	18.3079284	F(1, 23)	=	25.02
Residual	16.8264735	23	.731585806	Prob > F	=	0.0000
				R-squared	=	0.5211
				Adj R-squared	=	0.5003
Total	35.134402	24	1.46393341	Root MSE	=	.85533

corrup	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
spriv	1.093376	.218566	5.00	0.000	.6412379 1.545514
_cons	-.8764928	.8977079	-0.98	0.339	-2.733543 .9805574

Korrelationsanalys
Storskalig privatisering

	corrup	lpriv	gdpdol	comppol	tradefor	ppolity2
corrup	1.0000					
lpriv	0.6558	1.0000				
gdpdol	0.8887	0.4712	1.0000			
comppol	0.8294	0.7250	0.7567	1.0000		
tradefor	0.6064	0.8010	0.4546	0.6852	1.0000	
ppolity2	0.7277	0.7748	0.5418	0.6908	0.7918	1.0000

Korrelationsanalys
Småskalig privatisering

	corrup	spriv	gdpdol	comppol	tradefor	ppolity2
corrup	1.0000					
spriv	0.7584	1.0000				
gdpdol	0.8887	0.7161	1.0000			
comppol	0.8294	0.8132	0.7567	1.0000		
tradefor	0.6064	0.7838	0.4546	0.6852	1.0000	
ppolity2	0.7277	0.7095	0.5418	0.6908	0.7918	1.0000